

O PODSTATE STARÉHO ZÁKONA

Valentin Tomberg

úvaha I.

Čo sa nepredpojatému čitateľovi Biblie, tejto najviac známej a najviac zneužívanej knihy sveta, musí stať nápadným, je skutočnosť, že táto kniha hovorí o styku s duchovným svetom. Biblia je dokladom, v ktorom sa neskoršiemu ľudstvu vydáva svedectvo o styku človeka s duchovným svetom, ako tento styk trval po tisícročia a aké následky z tohto styku vzišli. Božstvo, "Jahve Elohim" tu hovorí k ľuďom a prejavuje sa im vo videniach. Zjavujú sa a hovoria tu Anjeli, proroci tu vidia budúcnosť a počúvajú slová nadzmyslových bytostí. To všetko je známe aj úplne povrchnému znalcovi Biblie! Aj ten musí prijať, že Biblia hovorí o neustálom styku ľudí s bytosťami duchovných svetov. Styk človeka s duchovnými bytosťami, je však nielen obsahom tajomstva, ale i praktickým uskutočňovaním vzájomných vzťahov v mystériách, pretože mystéria staroveku neboli založená na viere, ale na vedomom styku človeka s nadľudskými bytosťami, ktoré ľudia videli, načúvali im a prijímali ich pôsobenie. Tým sa dostávalo ľudstvu zjavenie, ktoré sa stávalo základom veľkých kultúr. Tieto zjavenia boli uchovávané, bolo im vyučované a tvorili vo svojom súhrne múdrosť posvätných mystérií, duchovnú vedu, ktorej metódy sa v rôznych obdobiach síce menili, ale ich múdrosť trvá nepretržite až do dnešných dní.

Veda založená na vedomom styku s duchovným svetom, na nadzmyslovom chápaní skutočnosti, je na západe označovaná pojmom: "okultizmus". Z tohto hľadiska je teda Biblia knihou, ktorá popisuje skutočnosti z odboru okultizmu. Nie je knihou, ktorá by obsahovala náuky okultizmu, ale obsahuje skutočnosti, na ktorých sú založené náuky okultizmu, pretože styk s duchovnými svetmi, ktorý je v Biblii popisovaný, nie je náukou o okultizme, ale skutočnosťou, v ktorej tieto náuky majú svoj základ. Tak napr. Biblia neobsahuje žiadne náuky o karme a opätovnom vtelovaní, ale názorne ukazuje karmu a opätovné životy tých istých individualít na Zemi že tomu tak skutočne je má byť ukázané práve v týchto úvahách.

Aby sme vedeli čo si počať so skutočnosťami, ktoré sú v Biblii obsiahnuté musíme použiť prostriedky, ktoré nám poskytuje okultizmus! Literárne historický, ani abstraktne filozofický spôsob uvažovania, nám nemôže v tomto predsavzatí nijako prospieť. K tomu nám môže pomáhať len konkrétny okultizmus! Konkrétny okultizmus bol sprístupnený najširšiemu životnému okruhu, dielom Dr. Rudolfa Steinera, čo sa stalo tým, že veľkú časť konkrétneho okultizmu uverejnil vo forme anthroposoficky orientovanej duchovnej vedy. Anthroposofia, ako je obsiahnutá v spisoch a v tlačných prednáškových cykloch Dr. Steinera, sama o sebe nie je ešte konkrétnym okultizmom. Tým sa stáva až v dušiach ľudí, ktorí jej pravdy nielen uznávajú, ale aj sami spoznávajú! Konkrétny okultizmus, je tu len vtedy, ak sú tu živí okultisti. Inak ide vždy len o anthroposoficky orientované náboženské, filozoficko vedecké a estetické presvedčenia. Konkrétny okultizmus nezáleží len v tom, že pestujeme také presvedčenie, ale ak poznávame skutočnosti, súvislosti a bytosti duchovných svetov toto presvedčenie oplodňujúce, ak plníme povinnosti a úlohy, ktoré nám z toho vyplývajú. Ak chápeme teda okultizmus v tomto zmysle, potom

máme čo robiť s určitou trojnosťou, pretože trojnosti človeka odpovedá aj trojný okultizmus. Ako sa človek člení v ducha, dušu a telo, tak možno rozdeliť okultizmus na Eugenický, Hygienický a Mechanický. A ako trojčlenný človek predsa len tvorí jednotu tak sú jednotou i triltria veľké odbory okultizmu. Antroposofia ako je obsiahnutá v spisoch, umožňuje práve prístup k týmto trom odborom konkrétneho okultizmu. Spomínané tri odbory okultizmu, sa navzájom líšia, ako svojimi metódami, tak aj svojimi úlohami: Mechanický okultizmus, má za úlohu riadiť sily vonkajšej prírody tak, že zodpovedajú pravému určeniu človeka. Hygienický okultizmus robí tak s ohľadom na sily ľudského organizmu. Eugenický okultizmus, má za úlohu vytvoriť správny pomer duchovných síl v človeku, to znamená riadiť zrodením a smrťou jeho Karmu. Mechanický okultizmus má preto predovšetkým čo robiť s mimoludskými silami, ktoré pôsobia v prírode. Hygienický okultizmus má za predmet svojej činnosti ľudskú prirodzenosť. Eugenický okultizmus, týka sa najmä pomeru človeka k úlohe, ktorú mu ukladá duchovný svet, pomeru k jeho osudu.

Samozrejme tieto tri odbory okultizmu, mali vždy svojich zástupcov v živých osobnostiach, ktoré, každá vo svojom určitom odbore, boli vedúcimi postavami vývoja. Sú to najvyššie authority duchovného poznania ľudstva, ktoré pre dobro a spásu ľudstva pôsobia spravidla v skryte. Postavami Benedikta, Theodosia a Romana v mysterijných drámach R. Steinera, ktoré nám značia troch najvyšších zasvätených, sú práve mienení traja zástupcovia troch odborov okultizmu. Je ľahko tiež nahliadnuť, ktorá z týchto postáv zodpovedá tomu ktorému odboru trojčlenného okultizmu. V mysterijných drámach, možno na túto otázku takmer prstami nahmatať nepochybnú odpoveď. Nemenej viditeľne nám ukazuje aj sama Biblia, toto spoločné pôsobenie trojakého okultizmu, prostredníctvom troch vedúcich bytostí.

V 18. a 19. kapitole I. knihy Mojžišovej "Genezis", sa nám popisuje Abrahámovo stretnutie s tromi anjelmi v háji Mamre a zničenie Sodomy. Ak rozumieme tomuto príbehu tak, ako ho možno opísať pomocou prostriedkov duchovnej vedy, potom ho budeme môcť pochopiť ako udalosť pozostávajúcu vo vzájomnom pôsobení najvyšších zasvätených trojakého okultizmu. Abrahám tu má, vo svojom bdelom dennom vedomí (bez toho, aby opustil telo, ako je tomu v spánku) duchovný zážitok. Prežíva prítomnosť božstva Jahve Elohim. Toto nadzmyslové zrenie pomíja a namiesto toho sa pred ním ocitajú traja muži. Sú to poslovia Božstva, ktoré práve vnímal. Spoznáva ich ako poslov, ktorých prítomnosť mu zvestoval vopred nadzmyslový zážitok. Zážitok nadzmyslový tak prechádza v zážitok zmyslový. Kde hovorilo Božstvo, práve tam sa teraz ocitajú traja muži. Posvätnú úctu, ktorú Abrahám pociťoval k božstvu, prenáša na jeho poslov. V pokornej oddanosti im ponúka pohostinstvo. Muži ho prijímajú a sú hosťami u jeho stola. Jeden z nich mu zvestuje, že mu Sára v jednom roku zrodí syna. Sára to začuje a zdá sa jej to byť neveriteľným, so zreteľom na vysoký vek rodičov. Ale ten z mužov, ktorý pozná tajomstvo Eugenického okultizmu, opakuje zvešť, ktorá sa tiež ukáže pravdivou.

Eugenický okultizmus, ak zachováva niekto jeho zákony, umožňuje plodenie až do veku, ktorý by moderná "všetko vediača" veda označila za nemožné. Tým je splnená úloha prvého z troch mužov, ktorý sa rozlúči a druhí dvaja sa odoberú do Sodomy. Svoju úlohu vidia v tom, aby urobili rozhodnutie o osude tohto mesta. Rozhodnuté má byť najmä, ako hlboko je postihnuté toto kultúrne stredisko chorobou a či vôbec je schopné ešte života. Ide teda o otázku či Sodomu je možné ešte vyliečiť, či má byť ako ohnisko nákazy odstránená. V ďalšom priebehu udalostí (jednotlivosti nie je potrebné uvádzať), má ten, ktorý je zástupcom Liečebného (Hygienického) okultizmu

dostatok príležitosti aby zistil, že Sodoma je v mravnom ohľade nevyliciteľne chorá. Spôsobom zodpovedajúcim tomuto zisteniu, jedná potom zástupca Mechanického okultizmu. Zničí Sodomu silou ohnivého živlu, keď toto mesto opustili Lot a jeho príslušníci. Traja "Anjeli", ktorí navštívili Abraháma v háji Mamre, prenocovali v Sodome v dome Lótovom, kde boli jeho hosťami, sú práve najvyššími zasvätencami trojakého okultizmu. Ich vzájomné spolupôsobenie bolo nutné, ak malo byť rozhodnuté o osude Sodomy.

Nemožno tiež pochopiť pravý význam "troch mudrcov od východu", ktorí sa prichádzajú pokloniť novo zrodenému Ježiškovi, ako to opisuje Matúšovo evanjelium, keď nevieme, že tým sa poukazuje na skutočnosť, že celý biely okultizmus vtedajšej doby, víta príchod "najvyššej individuality" prostredníctvom svojich troch zástupcov, z ktorých každý je zástupcom jedného z troch odborov okultizmu.

Predovšetkým ten, kto vážne usiluje o vyššie poznanie, nebude sa vyhýbať žiadnej námahe, žiadnej prekážke, aby vyhľadal zasvätenca, ktorý ho môže uviesť do vyšších tajomstiev sveta. A na druhej strane, si môže každý ujasniť, že zasvätený ho za všetkých okolností nájde, ak usiluje vážnym a dôstojným spôsobom o poznanie. Ak môže každý dôstojne a vážne hľadajúci človek nájsť zasvätenca, potom museli zasvätenci vždy byť! Keby R. Steiner bol jediným zasvätencom a keby po ňom, žiadny iný nebol, potom by doterajšie slová nebola pravdou.

Ak chápeme Starý Zákon, ako správu o skutočnostiach okultizmu, potom sa ocitáme prirodzene pred otázkou, ktorý z troch odborov okultizmu je pre Bibliu zvlášť príznačný. Inými slovami: je Biblia knihou Mechanického, Hygienického alebo Eugenického okultizmu?

Ak máme odpovedať na túto otázku, musíme prihliadnuť k Biblii ako k celku. Starý Zákon obsahuje dejiny úlohy, ktorá sa uskutočňovala na základe dohovoru uzavretého medzi určitým spoločenstvom ľudí a duchovnými svetmi po dobu asi 15. storočí. Sú to dohovory určitej skupiny ľudí s určitou duchovnou Božskou bytosťou. Všetko, čo nám Biblia opisuje ako udalosti, skúšky, zjavenie a osudy, je spojené v jednotu duchovným vláknom tohto dohovoru. Obsah dohody uzavretej s Abrahámom a opäť obnovené v dobe Mojžišovej, Dávidovej a v dobe babylonského zajatia, možno vyjadriť dvoma vetami.

1. Pán je bytosťou, ktorá hovorí "Ja Som"
2. Pán stane sa človekom, zrodí sa v kmeni "Izrael "

Prvá z tých viet obsahuje záväzok izraelského spoločenstva voči duchovnému svetu. Druhá veta obsahuje veštbu, príslub duchovného sveta voči izraelskému spoločenstvu. Tým, že sa národ izraelský zaviazal vyznávať "Ja Som", tým bol daný základný ráz izraelského duchovného prúdu v dejinách. Uvedené duchovné hnutia sa od ostatných, ho obklopujúcich duchovných prúdov odlišovalo tým, že vďačilo za všetok svoj obsah výhradne silám ľudského Ja. Kým ostatným národom sa duchovno zjavovalo v prírode a vo hviezdach, prostredníctvom astrálneho tela, Izraelitom (osobnostiam, ktoré boli vodcami v izraelskom duchovnom hnutí) sa zjavovalo duchovno sveta len prostredníctvom ich Ja. Za najväčší hriech proti záväzku pretrvať pri silách Ja, boli pokladané v Izraeli úkony náboženskej služby, vzťahujúce sa k prírode a k hviezdám, k výšinám, posvätným hájom atď, ktoré u iných národov tvorili najdôležitejšiu súčasť náboženského života. **Takéto úkony (ostatných národov) usilovali o duchovný styk s podstatou sveta, prostredníctvom síl astrálneho**

tela, pričom "Ja" bolo vysunuté!

Naproti tomu styk s duchovnou podstatou, ktorá mala byť pestovaná v Izraeli, bol práve možný len tak, že boli vysunuté podvedomé sily astrálneho tela, aby Ja mohlo nerušené sprostredkovať duchovný svet! Týmto stykom je izraelský kultúrny prúd vytvorený a udržiavaný. Ľudia, ktorí mohli taký styk vedome vykonávať, boli nazvaní "Prorokmi".

Prorokov bolo podstatne viac než Biblia uvádza, lebo od Abraháma do Malachiáša bolo proroctvo nepretržite prenášané. Toto prenášanie bolo možné len tak, že sa Prorokom dostávalo osobitného duchovného školenia, pričom každý z nich si pripravoval svojho nástupcu prostriedkami tohto výcviku. Školenie Prorokov bolo už, pokiaľ ide o jeho metódy, v mnohom smere podobné školeniu modernej duchovnej vedy, pretože tiež vylučovalo všetko podvedomé, všetko telesné a obracalo sa výhradne na sily jasného vedomia v človeku. V pokoji, vylučujúc všetku pudovosť, konali prorockí žiaci svoje cvičenia, aby sa naučili hlbokému mlčaniu pred duchovným svetom. Keď bolo tohto mlčania v určitom stupni schopnosti dosiahnuté, potom počínal duchovný svet hovoriť. Čo Prorok mohol týmto spôsobom vypočuť oznamoval potom iným. Tak bolo izraelské národné spoločenstvo vedené k svojmu cieľu. Spomínaný cieľ závisel v tom, že sa mal uskutočniť prísľub posvätného zrodenia Spasiteľa. Všetko v živote izraelskom, malo byť tak riadené, aby mohlo vzniknúť po mnohých generáciách, vhodné telo, v ktorom mal Kristus pôsobiť. Nespočetným jednotlivostiam predpisov, ktoré sú obsiahnuté v knihách Mojžišových a týkajú sa výživy, zdravotníctva, oboch pohlaví atď, porozumieme len vtedy, ak ich nechápeme ako askézu (v Izraeli nebolo telesnej askézy, ako aj dnes nie je žiadne telesnej askézy pre žiakov a zasvätenecov pravého kresťanského okultizmu), ale ako účelné upravenie života, aby sa mohlo uskutočniť budúce zrodenie tela Spasiteľa. Tiež nepochopíme onen osobitný mimoriadny význam, ktorý je Bibliou pripisovaný správne manželstvu a správne zrodzovaniu, ak neberieme dosť vážne skutočnosť, že dejiny Izraela boli dejinami prípravy tela Ježišovho! Bolo tu vedome používané zákonov dedičnosti, pričom osudy jednotlivých osobností sa tejto úlohe podriaďujú.

Biblia je teda popisovaním prípravy posvätného zrodenia, je jediným vo svete existujúcim veľkým dielom Eugenického (genetického) okultizmu. V prítomnej dobe nie je spisu, ktorý by obsahoval viac o tajomstve Eugenického okultizmu, než Biblia. Hlboké súvislosti, ktoré sú medzi zrodením a karmou (s jej úlohami pre mnohé vtelenia), je možné zreteľne poznať na základe Biblie. To platí pre Starý Zákon. Tento je najväčšou pamiatkou Eugenického okultizmu, aká sa uchovala ľudstvu v minulosti.

Nový Zákon (4 evanjelia) má však iný význam pre konkrétny okultizmus. Tu nie je ťažisko už v obore Eugenického okultizmu, ale v inom odbore okultizmu, hoci Nový Zákon obsahuje skutočnosti, ktoré znamenajú zakončenie jedného obdobia v dejinách Eugenického okultizmu a počiatok nového obdobia.

Nový Zákon popisuje skutočnosti, ktoré môžu viesť k poznaniu tajomstva hygienického okultizmu. Nehľadiac k početným uzdraveniam duchovných, duševných a telesných chorôb, ktoré nám evanjelia popisujú, je udalosť, ktorá je stredom evanjelií, mystérium na Golgote, možno a aj treba pokladať v prvom rade za najvyšší čin, ktorým bola vyliečená najväčšia a najťažšia choroba ľudstva! 4 evanjelia

obsahujú najcennejšie údaje, ktoré ľudstvo o Liečebnom okultizme môže vedieť. Nie je dochovaný ľudstvu iný doklad z minulosti ktorý by obsahoval viac o tajomstvách Liečebného okultizmu, ako evanjelia.

Avšak vlastná Biblia závisí z troch častí.

Zjavenie Jánovo (Apokalypsa), sa odlišuje práve tak znateľne od evanjelií, ako sa evanjelia líšia od knihy Starého Zákona. Ak popisuje Starý Zákon prípravu k príchodu bytosti Kristovej v pozemských dejinách, popisujú evanjelia túto udalosť samu, Apokalypsa opisuje budúce následky tejto udalosti! Apokalypsa neobsahuje dejiny generácií, ako je tomu v Starom Zákone, nepopisuje tiež utrpenie a život jednotlivcej bytosti, ako je tomu v evanjeliách, ale popisuje budúce udalosti ľudstva a budúce udalosti svetové. Ukazuje nám kozmické následky toho, že sa Kristus stal človekom. Tieto následky nie sú len duchovne mravného rázu, ale majú ráz prírodných udalostí. Apokalypsa ukazuje, aké účinky bude v budúcnosti vykonávať duchovne mravný prvok na sily prírody. Apokalypsa presne popisuje zmeny vo vrstvách zemského vnútra, v éterických vrstvách okolo Zeme, ako účinky mravných príčin. Obsah kozmickej drámy Apokalypsy netvorí len boj o ľudstvo, ale aj boj o prírodu. Takto ukazuje Apokalypsa na skutočnosti, ktoré sú mimo dosahu Eugenického a Hygienického okultizmu. Lebo pôsobenie duchovnosti v človeku na mimoludský prvok v prírode, je predmetom Mechanického okultizmu. Mechanický okultizmus obsahuje poznanie o tom, ako pôsobí duchovno v človeku na sily prírody, mimo človeka. **V tomto zmysle je Apokalypsa jedinečnou, ľudstvu dochovanou pamiatkou Mechanického okultizmu.**

Keďže úloha autora nezáleží v tom, aby písal o Liečebnom a tým menej o Mechanickom okultizme, obmedzí sa najmä na úvahy o Starom Zákone ako pamiatke Eugenického okultizmu. Bude prihliadať k dvom druhým častiam Biblie len potiaľ, pokiaľ je nemožno úplne oddeľovať navzájom Bibliu a tri odbory okultizmu. Biblia tvorí nedeliteľný celok práve preto, že obsahuje najdôležitejšie skutočnosti z troch okultných odborov.

Ako nemožno bez evanjelií chápať Starý Zákon, tak nemožno bez Apokalypsy chápať evanjelia. Starý Zákon je dejinami o prípravách udalostí, ktoré popisujú evanjelia. Apokalypsa nám ukazuje k akým účinkom tieto udalosti vedú. Práve tak sú nedeliteľné tri odbory okultizmu, keď sa objavujú v živote. Nemožno niektorého človeka liečiť, ak nepočítame s pomermi jeho Karma a dedičnosti. Nemožno ho tiež liečiť ak nemáme po ruke liečebné prostriedky, ktoré je možné vytvoriť len použitím Mechanického okultizmu. To je jeden z mnohých príkladov, ktoré by bolo možné uviesť, aby sme ukázali ako sú 3 obory okultizmu jedným celkom a môžu splniť svoje úlohy len vtedy, ak pôsobia spoločne.

Urobíme však predsa pokus, aby sme na základe Starého Zákona, v týchto úvahách pojednali o jednom odbore okultizmu. Je to nutné, ale je to niečo násilného. Bohužiaľ sa nemožno v dnešnej dobe tomu vyhnúť. Budeme sa teda v ďalšom priebehu týchto úvah zaoberať Starým Zákom, ako pamiatkou Eugenického okultizmu.

Skôr než pristúpime k jednotlivostiam tejto pamiatky, je nutné ešte dať odpoveď na určitú otázku všeobecného rázu. Totiž na otázku aký je význam vyvoleného národa, s ktorým bola uzatvorená uvedená zmluva. Čím je tento vyvolený národ, v čom záleží podstata jeho vyvolenia.